

บทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในการแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณี

ตำบลไผ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร

VILLAGE COMMITTEE'S ROLES IN SOLVING PROBLEMS OF DRUG TRAFFICKING

: A CASE STUDY OF TUMBON PHAI, SAI MOON DISTRICT,

YASOTHON PROVINCE

สมศักดิ์ พลสะอาด¹

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับบทบาท และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการหมู่บ้าน ที่มีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน ตำบลไผ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร จำนวน 99 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 17 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง 0.53-0.86 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านมีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้งสามด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ คือ ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ด้านการป้องกัน และด้านการปราบปราม

คณะกรรมการหมู่บ้านได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร คือ ควรมีการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพให้ผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านกระบวนการบำบัดรักษาให้สามารถดำรงชีวิตโดยไม่ต้องพึ่งพา และหวนกลับไปใช้ยาเสพติด ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการดำเนินงานปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง และควรมีวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด แก่คณะกรรมการหมู่บ้านเพราะบางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ

คำสำคัญ : บทบาท, คณะกรรมการ, หมู่บ้าน, ยาเสพติด, ปัญหา

---

¹หลักสูตร รัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิต, (ศน.ม.)

ABSTRACT

This thematic paper's objectives were destined for exploring levels of village committees' roles in resolving drug trafficking problems in Tambon Phai, Sai Mun district, Yasothon province and their suggestions for coping with the same in the said area. The population involved in the research included 99 village committees therein. The tool used for collecting data was the questionnaire of 17 questions with five rating scales, having discriminative powers for the single question between 0.53 and 0.86, and reliability amounting to 0.82. Statistics utilized for analyzing data were: percentage, mean and standard deviation.

Research's results were found as follows : Village committees' roles in resolving drug trafficking therein in the overall domain for all three ones were revealed at the high level. Individually, each of them was also found at the high levels. Those three aspects in descending order were: drug abusers' therapy and rehabilitation, prevention and suppression.

Their suggestions made by village committees for resolving drug trafficking problems in their area were threefold. State offices held responsible should promote career developments for both drug abusers and the addicted, who had passed processes of therapy and rehabilitation so as to make them able to lead their normal lives without hinging on drugs and returning to them. Next, officers concerned should promote and support operations of drug suppression in succession. Then, authorized officers should provide guest speakers to equip village committees with drug knowledge since some of them had still lacked it.

Keywords : **Roles, Committee, Village, Drug, Problems, Solving.**

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปัญหายาเสพติดเป็นภัยคุกคามต่อสังคมไทย ที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นแม้ว่าในระยะที่ผ่านมาทุกรัฐบาลจะพยายามหาทางแก้ไขปัญหานี้ โดยการกำหนดนโยบายและแผนที่ชัดเจน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการป้องกันและปราบปรามอย่างเต็มที่แต่ก็มีลักษณะต่างฝ่ายต่างทำ เน้นการดำเนินงานในเชิงรับและขาดความยืดหยุ่น รวมทั้งยังไม่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมมากนัก ประกอบกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดและการแพร่กระจายของยาเสพติดยังคงดำรงอยู่และขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหาเชิงโครงสร้างทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมตลอดจนแหล่งอบายมุข เช่น สถานบริการ และสถานบันเทิงเรีงรมย์ต่างๆ ส่งผลทำให้ปัญหายาเสพติดยิ่งขยายตัวกลายเป็นภัยคุกคามที่ “กัดกร่อนบ่อนทำลาย” สังคมไทยมากยิ่งขึ้น และส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางทั้งต่อตัวบุคคล และสังคมโดยรวม โดยเฉพาะกระทบต่อการพัฒนาการทางร่างกายจิตประสาท และทำลายสมองของเด็กเยาวชน และแรงงานที่เป็นพลังที่สำคัญในอนาคต ซึ่งเป็นยุคเศรษฐกิจใหม่ที่ต้องการสติปัญญาและความรู้ เป็นฐานในการพัฒนา และกระทบต่อความอบอุ่น ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และความสงบสุขของสังคม ตลอดจนกระทบถึงชื่อเสียงและเกียรติภูมิของประเทศไทย

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาเร่งด่วนที่รัฐบาลต้องแก้ไข และได้ให้ความสำคัญมาโดยตลอด รัฐบาลชุดปัจจุบันได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการ “การประกาศสงครามขึ้นแตกหัก เพื่อเอาชนะยาเสพติด” โดยการรวมพลังประชาชนทุกหมู่เหล่าในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในทุกพื้นที่ของประเทศไทย และได้กำหนดยุทธศาสตร์รองรับนโยบายด้วยการตัดวงจรปัญหา 3 วงจรปัญหา ได้แก่ การควบคุมตัวยา การแก้ไขปัญหาค้าผู้ติดยา และการป้องกันการติดยา จึงเห็นได้ว่า ปัญหายาเสพติดกำลังเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงมิใช่เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐแค่เพียงฝ่ายเดียวอีกต่อไป แต่เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่จะต้องมีส่วนร่วมในการรวมพลังแห่งความรักชาติรักแผ่นดินให้เกิดเป็นพลังของคนทั้งชาติ เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผลจำเป็นจะต้องมีการปรับเปลี่ยน “วิธีคิด วิธีการดำเนินงาน” ใหม่ โดยจะต้องเร่งปลูกกระแสสังคมให้ประชาชนคนไทยมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด และบังเกิดจิตสำนึกที่จะร่วมกันป้องกันแก้ไขปัญหายาซึ่งจะต้องดำเนินการตามลักษณะที่เป็น “องค์กรวมและบูรณาการ” เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว ชุมชน และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายในสังคมเข้ามามีบทบาทในการป้องกันแก้ไขปัญหามากขึ้น ภายใต้ยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดิน” โดยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหายา และยึดพื้นที่เป็นหลัก รวมทั้งให้ความสำคัญมากขึ้นแก่การป้องกัน โดยการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป เพื่อลดความต้องการ (อุปสงค์) ด้านยาเสพติดควบคู่กับการเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและการปราบปรามอย่างเอาจริงเอาจัง เพื่อลดปริมาณ (อุปทาน) ยาเสพติด

จังหวัดยโสธรเป็นจังหวัดหนึ่งที่ยังดำเนินการตามนโยบายข้างต้นอย่างเอาจริงเอาจัง ซึ่งจากนโยบายของรัฐบาลดังกล่าวข้างต้น ให้มีศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติเป็นองค์กรอำนวยการระดับชาติ และให้มีศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับต่าง ๆ เป็นศูนย์กลางการปฏิบัติการ

ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ ตำบลไผ่ อำเภอมูลทราย จังหวัดยโสธร และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในการแก้ไขปัญหาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอมูลทราย จังหวัดยโสธร เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง กำหนดเป้าหมาย และวางแผนในการปฏิบัติงานของศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอมูลทราย จังหวัดยโสธร ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1. เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในการแก้ไขปัญหาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอมูลทราย จังหวัดยโสธร

2.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของคณะกรรมการหมู่บ้านในการแก้ไขปัญหาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอมูลทราย จังหวัดยโสธร

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ บทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในการแก้ไขปัญหาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอมูลทราย จังหวัดยโสธร จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการป้องกัน
- 2) ด้านการปราบปราม
- 3) ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

3.2 ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน ตำบลไผ่ อำเภอมูลทราย จังหวัดยโสธร จำนวนทั้งสิ้น 99 คน

3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ ตำบลไผ่ อำเภอมูลทราย จังหวัดยโสธร

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในการแก้ไขปัญหาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอมูลทราย จังหวัดยโสธร มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการหมู่บ้านในการแก้ไขปัญหาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอมูลทราย จังหวัดยโสธร

5. การสร้างเครื่องมือวิจัย

5.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด

5.2 ร่างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

เสนออาจารย์ที่ปรึกษาขอคำแนะนำ ในการกำหนดประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ตรวจสอบสำนวนภาษาความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม และปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ

5.3 เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขความเที่ยงตรงทั้งโครงสร้าง เนื้อหา และสำนวน ภาษา จำนวนสามคน

5.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาได้ ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องอีกครั้ง

5.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับคณะกรรมการหมู่บ้านในตำบลอื่น จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

5.6 การทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดำเนินการเป็นลำดับ ดังนี้

1) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-total Correlation) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Simple Correlation Coefficient) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.53-0.86

2) นำข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

5.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ อำเภอมูลทราย จังหวัดยโสธร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในตำบลไผ่

6.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นเพศชาย จำนวน 78 คน และเป็นเพศหญิงจำนวน 21 คน มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 33 คน รองลงมาคืออายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 30 คน อายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 18 คน อายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป จำนวน 16 คน และมีอายุไม่เกิน 20 ปี

จำนวน 2 คน สำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 89 คน และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 10 คน

5.2 บทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร

ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านมีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้งสามด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ คือ ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ด้านการป้องกัน และด้านการปราบปราม

1) ด้านการป้องกัน คณะกรรมการหมู่บ้านมีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากห้าข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ คือ มีส่วนร่วมในการรณรงค์ชี้แจงกระตุ้นกระแสสังคมในหมู่บ้านเกี่ยวกับปัญหาเสพติด รองลงมาคือ ได้ประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวภายในหมู่บ้านเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ข่าวสาร ความรู้และข้อมูลในเรื่องคุณภาพชีวิต ยาและยาเสพติดแก่คนในหมู่บ้าน มีส่วนในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่มีส่วนผลักดันให้ใช้ยาเสพติด และมีความรู้ความเข้าใจในโทษ พิษภัย และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาเสพติด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางสองข้อ คือ ได้ศึกษาจนเข้าใจและพร้อมทั้งชี้แจงให้ผู้อื่นเข้าใจเรื่องยาเสพติด และมีความรู้เรื่องยาเสพติดในแง่มุมต่าง ๆ ด้านการปราบปราม คณะกรรมการหมู่บ้านมีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ คือ การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการจับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิด รองลงมาคือ มีการติดตามผลการดำเนินการหลังจากการปราบปรามยาเสพติด มีการปราบปรามการแสวงหาข่าว การติดตามความเคลื่อนไหว เบาะแสต่าง ๆ และการให้ข่าวสาร / เบาะแส / แหล่งการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ มีการดำเนินงานปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2) ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด คณะกรรมการหมู่บ้านมีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ คือ การช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้ที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟู เพื่อสามารถกลับคืนสู่ครอบครัว ชุมชนและดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข รองลงมาคือ ให้คำปรึกษาแนะนำ ชักนำ สร้างแรงจูงใจให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา มีส่วนร่วมทำลายโครงสร้างของปัญหาเสพติด โดยตัดวงจรของยาเสพติดด้วยการแยกผู้เสพยาเสพติดออกมารักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งโดยระบบสมัครใจ และระบบบังคับ และมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพและการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานต่างๆ ทั้งของทางราชการ เอกชน และประชาชน เพื่อให้ผู้เสพยาเสพติดมีโอกาสดำเนินการบำบัดฟื้นฟู ที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพอย่างทั่วถึง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ มีการประสานงานกับ

หน่วยงานราชการ เอกชน เพื่อส่งตัวผู้ติดยาเสพติดไปบำบัด รักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

5.3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเพื่อสอบถามข้อเสนอแนะที่มีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร คณะกรรมการหมู่บ้านได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ ควรมีการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ ให้ผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด ที่ผ่านกระบวนการบำบัดรักษาให้สามารถดำรงชีวิตโดยไม่ต้องพึ่งพา และหวนกลับไปใช้ยาเสพติด ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการดำเนินงานปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง และควรมีการรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนของหมู่บ้าน/ชุมชน ตระหนักว่าปัญหายาเสพติดเป็นภัยคุกคามต่อสังคมและประเทศชาติที่จะต้อง ร่วมมือกันป้องกันและแก้ไข ส่วนข้อเสนอแนะน้อยที่สุดคือ ควรมีวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด แก่คณะกรรมการหมู่บ้านเพราะบางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ

7. อภิปรายผลการวิจัย

คณะกรรมการหมู่บ้านมีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้งสามด้าน อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินนโยบายแก้ปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายระดับประเทศ เป็นการใช้งบประมาณแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด ซึ่งรัฐบาลตระหนักถึงความรุนแรง และถือเป็นนโยบายเร่งด่วนของชาติที่ต้องการแก้ไขโดยมีเจตนารมณ์ในการผนึกกำลังของทุกภาคส่วน ระดมความร่วมมือจากปวงชนชาวไทย ทุกหมู่เหล่า ภาครัฐ ภาคเอกชน ร่วมกันเป็นพลังแผ่นดินเพื่อต่อสู้เอาชนะยาเสพติด ซึ่งพลังแผ่นดินดังกล่าว คือ คณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ที่กล่าวว่า คณะกรรมการหมู่บ้าน อาศัยศักยภาพที่เป็นผู้ได้รับความเชื่อถือศรัทธาไว้วางใจและมอบหมายให้เป็นผู้นำจากราษฎร ในพื้นที่ดำเนินการด้านการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด คณะกรรมการหมู่บ้าน อาศัยความได้เปรียบที่เป็นผู้รู้งาน รู้พื้นที่ร่วมมือกับทางราชการ ในการปราบปรามยาเสพติด และคณะกรรมการหมู่บ้านมีบทบาทในด้านการบำบัดรักษา

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด คณะกรรมการหมู่บ้านมีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรก (มีค่าเฉลี่ย 3.69) ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การให้คำปรึกษา แนะนำ ชักนำ สร้างแรงจูงใจให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการรักษา การช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู เพื่อสามารถกลับคืนสู่ครอบครัว ชุมชน และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขเป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปราบปราม คณะกรรมการหมู่บ้านมีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสุดท้าย (มี

ค่าเฉลี่ย 3.57) ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานปราบปรามยาเสพติดยังขาดความต่อเนื่อง จึงทำให้ประชาชนในหมู่บ้านยังให้ความร่วมมือในการให้ข่าวสาร / เหวะแสะ / แหล่งการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธีระชัย มานีพพาน** ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความร่วมมือของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ด้านการปราบปรามยาเสพติดประชาชนให้ความร่วมมือค่อนข้างมาก โดยให้ความร่วมมือในประเด็นสำคัญตามลำดับ คือ สนับสนุนการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการปราบปรามยาเสพติด อำนวยความสะดวกในการดำเนินการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการป้องกัน คณะกรรมการหมู่บ้านมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาเสพติด ตำบลไผ่ อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย 3.66) ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการหมู่บ้านมีความรู้เรื่องยาเสพติดในแง่มุมต่าง ๆ อย่างดี จึงสามารถให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในหมู่บ้านเรื่องยาเสพติดได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธีระชัย มานีพพาน** ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความร่วมมือของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ด้านการป้องกันยาเสพติด อยู่ในระดับมาก คือประชาชนให้ความร่วมมือในประเด็นสำคัญ ลำดับการให้ความร่วมมือดังนี้ จะชี้แนะบุคคลในครอบครัวให้ห่างไกลยาเสพติด การเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนและร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดให้โทษ

8. ข้อเสนอแนะ

1) ควรกำหนดแผนงาน ภารกิจ การประเมินผลและการติดตามการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน อย่างจริงจังและต่อเนื่อง และแผนงานดังกล่าวต้องสามารถให้คุณ โทษแก่ผู้ปฏิบัติได้เพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

2) ควรจัดหาวิทยากรมาฝึกอบรม ในเรื่องความรู้ ความเข้าใจ โทษ และพิษภัยของยาเสพติด แก่คณะกรรมการหมู่บ้าน อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาให้คำแนะนำแก่ประชาชนในหมู่บ้านได้รับรู้ถึงพิษภัย และโทษของยาเสพติด และสามารถบริหารจัดการชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติด เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมระดับฐานราก คือ ระบบครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง อบอุ่น ตามนโยบายของรัฐบาล

3) ควรมีการปฏิบัติตามนโยบาย โดยการจัดตั้งศูนย์ หรือหน่วยงานเฉพาะกิจขึ้นภายในตำบล เพื่อเป็นศูนย์กลางหรือเป็นกองอำนวยการของตำบล และใช้เป็นสถานที่ในการประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้ประชาชน เจ้าใจถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด และจัดทำเป็นโครงข่ายเชื่อมโยงข้อมูลของทุกหมู่บ้านในตำบล และเชื่อมต่อกับศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

4) ควรมีการประสานงานทั้งภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- ณรงค์ เส็งประชา. (2538). **มนุษย์กับสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- เดโช สนวนานนท์. (2518). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ทิตยา สุวรรณชฎ. (2540). **ความคาดหวังบทบาทของพัฒนาการคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์. (2546). **กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ประชาคม ประชาสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 4.
 ขอนแก่น : ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาศาธารณสุขมูลฐาน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ประกาส ศิลปะรัศมี. (2529). **บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล**. กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน.
- ประมวล รัตนวงศ์. (2519). **จิตวิทยาเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2532). **พื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของเมืองไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมราชา.
- ชุตีมา คูหาทอง. (2533). “**การรับรู้และการปฏิบัติตามบทบาทงานอนามัยแม่และเด็กและงานวางแผนครอบครัวแม่ตัวอย่างที่อบรมแล้วในจังหวัดขอนแก่น**”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.
 บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นงเยาว์ ปิฎกัรชต์. (2535). “**บทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้าน ศึกษาเฉพาะจังหวัดสงขลา**”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- นภดล เจริญชัยกุล. (2547). “**การศึกษามาตรการป้องกันยาเสพติดในชุมชนชาวเขา : ศึกษาเฉพาะชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลเขาน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์**”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.